

N:o 21 b.

Ank. till Riksd. Kansli den 8 Maj 1874, kl. 2 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under Pensionsstaten.

(1:sta U. A.)

Sedan Utskottet under den 27 sistlidne Mars afgifvit utlåtande (N:o 21 a), angående regleringen af utgifterna under den afdelning af nionde hufvudtiteln, som omfattar *Allmänna Indragningsstaten*, går Utskottet nu att yttra sig i afseende å den andra afdelningen af samma hufvudtitel eller

Pensionsstaten.

1:o) Under åberopande af ett den nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof bilagdt statsrådsprotokoll öfver finansärenden den 9 Januari innevarande år har Kongl. Maj:t uti nämnda proposition föreslagit, att bland de under rubriken *Civilstatens pensionskassa* uppförda anslag ett särskildt anslag å 9,000 kronor måtte upptagas för *pensionering af tjänstemän och betjente vid skogsstaten och skogsskolorna* men deremot anslaget till *Pensionsstaten för civile embets- och tjänstemän* med enahanda belopp minskas, så att summan af pensionskassans särskilda anslag förblefve oförändrad.

Utaf berörda statsrådsprotokoll (Bil. N:o 6 b. pag. 100) inbemas, att — sedan Skogsstyrelsen, med anledning af framställningar från åtskillige skogstjänstemän, uti underdånig skrifvelse den 6 Juni 1872 anhållit, det Kongl. Maj:t täcktes söka bereda skogsstatens tjänstemän och betjente inträde i Civilstatens pensionsinrättning, äfvensom att i afseende å Skogsinstitutets personal sådana åtgärder måtte vidtagas, att jemväl denna personal, som nu vore uppförd endast på extra stat, kunde, om den framdeles blefve förflyttad på ordinarie stat, vinna tillträde till pensionsinrättning-

gen — såväl civilstatens nämnda år församlade fullmäktige, hvilkas yttrande häröfver blifvit infordradt, som pensionsinrättningens direktion ansett, att de till skogsstaten hörande, på ordinarie stat uppförde tjänstemän och betjente, med undantag af chefen för Skogsstyrelsen, såsom förtroendeembetsman, och skogsinspektörerne, såsom endast på viss tid förordnade, kunde medgifvas inträde i inrättningen mot ett årligt statsbidrag af 9,000 R:dr.

Hvad sålunda förekommit hade icke föranledt någon särskild nådig framställning till senaste Riksdag, enär Kongl. Maj:t då gjort det mera omfattande förslaget, att ett större anslag skulle beviljas Civilstatens pensionsinrättning, emot det att densamma öfvertog samtliga civile embets- och tjänstemäns pensionering. Då emellertid detta förslag förfallit, hade frågan om beredande af delaktighet i pensionsinrättningen för skogsstatens tjänstemän och betjente samt skogsskolornas på ordinarie stat varande personal till behandling förekommit. En sådan förmån skulle, enligt departements-chefens åsigt, för den svagt aflönade skogsstaten vara af stor betydighet och behöfde icke för statsverket medföra någon egentlig uppöfkring, emedan, då upplyst vore, att hitills till pensionsinrättningen utgående anslag vore större än behofvet kräfde, tillgång till det för beviljande af det sökta inträdet begärda belopp syntes naturligen kunna beredas genom ett motsvarande afdrag å omförmälda anslag, hvarigenom hela förändringen skulle bestå deruti, att åt nämnda belopp, anvisadt för beredande af tillträde till inrättningen för skogsstatens personal, gäfves samma kontraktsenliga helgd, som måste anses tillhöra det i riksstaten pensionsinrättningen tillagda anslag af 7,200 R:dr för pensionering af kommissionslandtmätare.

Å riksstatens nionde hufvudtitel finnes för Civilstatens pensionskassa uppförda nedannämnda anslag under följande särskilda rubriker, nemligen:

Pensionsstaten för civile embets- och tjänstemän	37,500: —
D:o för deras enkor och omyndiga barn	45,000: —
Ersättning för mistade löneinnehållningar	2,245: 50.
D:o för nådårs- och begravningshjelpsbesparingar	6,540: —
För pensionering af kommissionslandtmätare jemte desse tjänstemäns enkor och barn	7,200: —
	eller tillhopa R:dr 98,485: 50.

Sedan i följd af Kongl. Brefvet den 29 Juni 1798 ett belopp af 10,000 R:dr banko årligen blifvit anslaget dels till pensioner för sådana embets- och tjänstemän, hvilka före 70 års ålder af sjukdom nödsakades lemna tjensten, och dels till grundläggning af en framtida pensionsinrättning, framlades vid 1823 års riksdag ett

af särskilde komiterade uppgjort förslag till en allmän pensionskasseinrättning för rikets civile embets- och tjänstemän, hvilken inrättnings fond skulle sammanbringas genom bidrag både af staten och af vederbörande löntagare; varande såsom bidrag från statens sida påräknade:

förenämnda år 1798 anslagna och sedermera på riksstatens sjunde hufvudtitel uppförda belopp af 10,000 R:dr banko, jemte den genom förräntande af besparingarne å detta anslag bildade fond;

den Arméns pensionskassa dittills tillgodokomna andel eller $\frac{3}{5}$ såväl af centonalen som af befordringsafgiften å alla civile embets- och tjänstemäns löner;

inkomsten af vakanta löner å civila stater under förslags- och liggetiden; samt

rättigheten att uppbära den utaf afskedade civile embets- och tjänstemän aftjenta begrafningshjälp.

Uti underdånig skrifvelse den 2 September 1823 yttrade Rikets Ständer rörande de i de två första punkterna omförmälda inkomster, om hvilka här nu endast är fråga, att, emedan det genom Kongl. Kungörelsen den 29 Juni 1798 anslagna belopp af 10,000 R:dr årligen, vid senare verkställda statsregleringar, blifvit af Rikets Ständer uppfördt att fortfarande utgå och disponeras, på sätt högstberörda kungörelse bestämde, samt Rikets Ständer jemväl, under den 20 Juli 1815, uttryckligt öfverlemnadt samma belopp till den blifvande pensionskassan för rikets civila stat, hade Rikets Ständer nu godt funnit bifalla, att detta statsanslag måtte, för den kommande tiden, till enahanda ändamål användas. Hvad dernäst anginge de till Arméns pensionskassa inflytande $\frac{3}{5}$ -delar, så väl af centonalen, 1 procent, som af befordrings- eller vanligen så kallade Wadstena krigsmanshusafgiften, 2 procent utaf civile embets- och tjänstemäns löner, så hade Rikets Ständer inhemtat, att förstnämnda afgift genom Kongl. reskriptet den 23 September 1690, och befordringsafgiften åter medelst Kongl. påbudet den 31 December 1689 blifvit anslagna till det då inrättade krigsmanshuset för ej mindre officerares än gemenskapens af landtarmén pensionerande och understöd, men ifrån år 1757, i följd utaf förordnandet uti reglementet den 10 Januari samma år, § 8, till ofvanberörda kassa årligen ingått, samt att, enligt hvad komiterade utredt, årliga beloppet af omförmälda inkomster utgjort 15,000 R:dr banko; och ehuru billigheten syntes fordra, att, då civile staterna, i likhet med de militära, skulle, genom egna tillskott af deras löner, bidraga till en pensionskassa af enahanda egenskap, ifrågavarande afgifter borde komma denna nya inrättning till godo; likväl och som Arméns pensionskassa, både vid dess stiftelse, och vidare genom Kongl. Maj:ts förnyade nådiga förordning och reglemente af den 20 Maj 1817, V. art. 74 §, blifvit försäkrad om åtnjutandet af denna intrad, hvilken fördenskull icke skäligen, utan motsvarande ersättning af staten, torde böra samma kassa frångå; alltså och enär det äfven instämde med afgifternes första ändamål, att desamma såsom en allmän gärd fortfarande borde tillfalla de

inrättningar, af hvilka de till det gemensamma försvarsverket hörande personer skulle, efter tjenstetidens slut, understödjas, hade Rikets Ständer ansett förhållandet i denna del böra blifva orubbadt, men deremot beslutit, att den summa af 15,000 R:dr banko om året, hvartill $\frac{3}{5}$ af centonalen och krigsmanshusafgiften utaf civile embets- och tjenstemäns löner uppginge, skulle för deras pensionsinrättning å stat under sjunde hufvudtiteln uppföras.

Det förra af ifrågakvarande anslag, eller det å 15,000 R:dr R:mt, är således redan vid 1815 års riksdag af Rikets Ständer uttryckligt öfverlemnadt till den blifvande pensionskassan för civilstaten, hvarefter Rikets Ständer år 1823 bifallit, att detta statsanslag måtte, "för den kommande tiden", till enahanda ändamål användas. Det senare anslaget åter å 22,500 R:dr R:mt torde böra anses vara pensionsinrättningen tillförsäkradt på enahanda sätt, som de inkomster, för hvilka det utgör ersättning, redan år 1823 ansågos vara tillförsäkrade Arméns pensionskassa. Begge dessa anslag äro alltså, enligt Utskottets åsigt, af den beskaffenhet, att de icke skäligen böra till större eller mindre del af staten återtagas, derest icke det kan visas, antingen att de redan uppfyllt sitt ändamål eller med andra ord icke vidare äro för pensionsinrättningen behöfliga, eller ock att civilstaten å sin sida vidtagit åtgärder, som kunde berättiga staten att indraga de till pensionsinrättningen utfästa bidrag. Intetdera af dessa fall torde emellertid hafva inträffat. Visserligen tillväxer årligen pensionsinrättningens fond med ett belopp, som till och med öfverstiger summan af statsanslagen, men orsaken dertill är uppenbarligen att finna deruti, att pensionerna ännu äro så låga, att endast högst få tjenstemän kunna begagna sin pensionsrätt, och för pensionernas höjande till sådana belopp, att inrättningen kan anses uppfylla det dermed afsedda ändamål, äro dess tillgångar ännu icke tillräckliga. Vid sådant förhållande och då någon vinst icke kan anses genom den ifrågasatta indragningen staten tillskyndas, enär dymedelst endast skulle aflägsnas den tidpunkt, då pensioneringen från Civilstatens pensionsinrättning kunde så ordnas, att någon lindring i utgifterna för tjenstemäns pensionering blefve staten beredd, tillstyrker Utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning må på det sätt af Riksdagen bifallas att, med bibehållande af nuvarande anslag för Civilstatens pensionsinrättning, ett särskildt anslag å 9,000 kronor må för denna pensionsinrättning uppföras för pensionering af tjenstemän och betjente vid skogsstaten och skogsskolorna.

2:o) Uti en den 9 Januari innevarande år till Riksdagen aflåten nådig proposition har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att — jemte det till bildande af en pensionskassa för enkör och barn efter prester och elementarlärare, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med särskilda komiterades af Kyrkomötet godkända förslag, ansloges

dels de nuvarande emeritikassornas behållning, med skyldighet för pensionskassan att ansvara för de förbindelser, hvori emeritikassorna för närvarande häftade, dels ett års behållen inkomst af hvarje presterlig beställning i riket, hvilken inkomst i allmänhet borde utfalla då en viss beställning första gången efter pensionsreglementets fastställande blefve ledig, dels ock all behållen inkomst vid prestsyssla, hvilken i följd af tvist eller annan omständighet komme att stå ledig utöfver den lagliga tillträdes-tiden, äfvensom vederlag under extra nådår — tillika måtte såsom bidrag till pensionsfonden för elementarlärarnes enkör och barn å riksstatens nionde hufvudtitel uppföras ett årligt anslag af 45,000 R:dr.

Beträffande omförmälda, af nästlidet års allmänna Kyrkomöte godkända förslag får Utskottet ur den nådiga propositionen, till hvars innehåll rörande den föregående behandlingen af denna fråga torde få hänvisas, i korthet anföra följande der angifna hufvudgrunder.

Särskilda enke- och pupillkassor bildas för prester och elementarlärare, dock så att dessa kassor stå under samma förvaltning. Delegare i den förra äro samtliga ordinarie och extra ordinarie prester samt konsistoriernes notarier och amanuenser, i den senare alla ordinarie elementar- och seminarii-lärare, som hafva presterlig tjänstårsberäkning, undantagande lektorer med prebenden, hvilka för hela sin lön skola vara delegare i förstnämnda kassa. Inom hvarje kassa bildas en grundfond af sådana medel, hvilka icke inflyta genom direkta bidrag af delegarne, samt en tillskottsfond, hvori ingå hufvudsakligen delegarnes bidrag, beräknade till 2 procent årligen af hvarje lön. Till pension berättigade äro delegares enka och barn, de sistnämnda i tre fall, nemligen a) då de icke fyllt 21 år, b) efter fyllda 21 år, då de genom kropp- eller sinnessjukdom äro urständsatta att till sitt uppehälle bidraga och c) döttrar efter uppnådda 55 år, så vida de icke äro eller hafva varit gifta. I grundfonden anses alla delegare hafva lika stora lotter, hvarföre den andel af hvarje pension, som utgår från denna fond, är bestämd till lika stort belopp för alla innehafvare af full pension, hvaremot den andel, som utgår af tillskottsfonden, blir större eller mindre i förhållande till storleken af hvarje delegares senast erlagda årsbidrag till nämnda fond. Pensionerna begynna utdelas med mindre belopp, så snart tillgångarne det medgifva, men beräknas efter 23 år uppgå till fullt belopp, hvarefter extra nådår kunna upphöra; deremot skulle äfven efter denna tid de genom presterskapets privilegier enkör och barn efter prester och skollärare tillförsäkrade privilegii-nådår, som i viss mån motsvara bosätllshafvares fardagsår, fortfarande utgå.

Förutom särskildt *donerade medel* och *delegarnes årsafgifter* har Kongl. Maj:t i första rummet förslagit *stiftens emeritikassor*. Dessa äro beräknade att, efter afdrag för de förbindelser för hvilka de häfta, vid innevarande års slut uppgå till omkring 825,000 R:dr, hvilket belopp skulle, efter förhållandet af presternes och elementarlärarnes nuvarande antal, mellan de begge pensionskassorna sålunda fördelas,

att presterskapets enke- och pupillkassa deraf erhöle tre fjerdedelar och lärarnes en fjerdedel.

Såsom ytterligare tillgång särskildt för presterskapets pensionskassa har Kongl. Maj:t beräknat dels *ett års behållen inkomst af hvarje presterlig beställning* i riket, hvilken inkomst utfaller, då en viss beställning *första gången efter pensionsreglementets fastställande* varder ledig, och dels de s. k. *kaduk- och vederlagsmedlen*, eller all behållen inkomst vid prestsyssla, hvilken i följd af tvist eller annan omständighet kommer att stå ledig utöfver den lagliga tillträdestiden, samt vederlag under extra nådår.

Med de tillgångar, hvilka sålunda blifvit för presterskapets enke- och pupillkassa beräknade och i öfrigt komma att dit inflyta, skulle pensioner derifrån kunna utgå till det belopp, att t. ex. enkan efter en prest, hvars lön varit

1,000 R:dr,	skulle i pension erhålla	266 R:dr,
2,000 " " " "	" " " "	332 "
3,000 " " " "	" " " "	398 "
4,000 " " " "	" " " "	464 "
5,000 " " " "	" " " "	530 "
6.000 " " " "	" " " "	596 " o. s. v.

hvertill komme ytterligare tillägg i pensionen till förmån för oförsörjda barn, der sådana finnas.

Af samtliga nu omförmälda medel skulle endast en fjerdedel af emeritikassorna tillfalla elementarlärarnes enke- och pupillkassa. Den årliga räntan å detta kapital utgör omkring 8,000 R:dr, under det att enligt komiterades beräkning 53,000 R dr, förutom delegarnes årsafgifter, årligen erfordrades, derest lärarnes enkor och barn, såsom tillbörligt syntes vara, skulle erhålla lika stora pensioner med presterskapets. För att åstadkomma fyllnaden erbjöde sig visserligen, på sätt i den nådiga propositionen är anfördt, i första rummet den utväg, som blifvit följd för att åt presterskapets pensionskassa anskaffa den nödiga grundfonden, eller att anslå ett års behållen inkomst af hvarje syssla vid elementarläroverken, då ledighet först inträffade. Denna anordning vore i sjelfva verket icke något annat än att till pensionskassan, ehuru på ett indirekt sätt, bevilja ett anslag af statens medel. Då ett statsanslag utan tvifvel vore ett vilkor för kassans bringande till stånd, borde man dock tillse, att det lemnades under en form, som icke i likhet med den sålunda angifna skulle utöfva ett menligt inflytande på den allmänna undervisningens gång, och som tillika blefve mindre betungande för statsverket, än att på en gång anslå ett större kapital. Det vore derföre att föredraga, att staten bidroge till elementarlärarnes enke- och pupillkassa, likasom till civilstatens och arméns, med ett visst årligt belopp, som i detta fall borde betäcka skillnaden emellan de erforderliga 53,000 R:dr och de från emeritikassorna inflytande 8,000 R:dr, och följaktligen bestämmas till 45,000 R:dr.

Det ändamål, för hvilket emeritikassorna nu äro föreslagna att användas, är så nära beslägtadt med dessa kassors ursprungliga syfte och sättet för deras uppkomst, att någon anledning till anmärkning emot detta förslag icke syntes Utskottet förefinnas, helst å ena sidan dessa kassor numera icke kunna anses behöfliga till sådan pensionering, för hvilken de hittills varit disponerade, samt å andra sidan anordnandet af den ifrågavarande pensionsinrättningen är ej mindre för det allmänna än för de ifrågavarande tjenstemannakorpserna af synnerlig vigt. Äfven den af Kongl. Maj:t föreslagna grund, efter hvilken emeritikassornas behållning skulle mellan kassorna fördelas, har syntes Utskottet icke gifva anledning till anmärkning.

I fråga derefter om den såsom ytterligare tillgång särskildt för presterskapets pensionskassa beräknade tillgång af ett års behållen inkomst af hvarje presterlig beställning i riket, hvilken inkomst skulle utfalla då en viss beställning första gången efter pensionsreglementets fastställande blefve ledig, har visserligen förekommit, att i de fall, då vid uppkommen ledighet nådårsberättigade sterbhusdelegare finnas, olägenheterna af nådårsrätten än vidare utsträckas, men endast derigenom blir det möjligt att inom en tid af något öfver tjugo år ernå det resultat, som för det allmänna är af den största vigt eller upphörandet af extra nådår. Dessutom torde, enligt hvad Kongl. Maj:t i den nådiga propositionen antydt, bördan af de många vakansären kunna för församlingarne lindras derigenom, att redan från den tid, då pensioner först begynna utdelas, icke flera än ett extra nådår i hvarje fall beviljas. I de fall åter, att vid inträffande ledighet nådår ej eger rum, kan pensionskassans årsafkomst från sysslan utgå, utan att dennas återbesättande derigenom uppehålls utöfver hvad nu är förhållandet. I sådant fall skall nemligen, enligt gällande författningar, ett års behållen inkomst af ecklesiastik tjenst utom läroverket ingå till stiftets byggnadskassa; och då, just med afseende derpå, att presterskapet egde billiga och rättvisa anspråk på dessa och likartade presterliga löningsmedel för tillvägbringande af en enke- och pupillkassa, Kongl. Maj:t vid 1862—1863 års riksdag föreslagit och Rikets Ständer bifallit, att medel till nybyggnad och underhåll af skolhus i stället skulle beredas genom en terminsafgift af hvarje lärjunge vid rikets elementarläroverk, hafva dymedelst de flesta byggnadskassor blifvit satta i tillfälle att kunna till pensionsfonden utan ersättning för en gång afstå ett års inkomst vid inträffande ledighet af omförmälda slag; i följd hvaraf någon annan förändring i bestående förhållanden icke i dessa fall komme att ega rum, än att byggnadskassans rätt att uppbära ett års inkomst af prestsysslan öfverflyttas på pensionskassan.

Vidkommande slutligen den sista af de inkomster, komiterade för presterskapets enke- och pupillkassas grundfond påräknat eller de s. k. kaduk- och vederlagsmedlen, synes det vara med billighet öfverensstämmande, att dessa presterliga löningsmedel, hvilka för närvarande fördelas mellan läroverkens särskilda kassor, i stället varda för presterskapets nytta använda.

För såvidt det nådiga förslaget afser inrättande af en pensionskassa för en-

kor och barn efter prester, har Utskottet alltså icke kunnat annat än detsamma understödja; dock att vid ett bifall till samma förslag må uttryckligen fästas det vilkor, att extra nådår icke vidare må beviljas, så snart pensionerna kunna med fulla beloppet utgå.

Hvad åter angår förslaget om bildande af en pensionskassa för elementarlärares enkor och barn, har Utskottet visserligen ansett äfven denna fråga vara af den vikt för det allmänna, att staten icke bör undandraga sig att lemna det direkta bidrag, som för en sådan inrättning är oundgängligen behöfligt, men Utskottet har af ett annat skäl funnit sig förhindradt att för närvarande det nådiga förslaget i denna del understödja. Detta förslag förutsätter nemligen, att elementarlärarne skulle för sina enkor och barn bibehålla rätt till det s. k. privilegiinådeåret. Då, med undantag af några mindre betydliga jordar samt kontanta bidrag af vissa städer, elementarläroverkens lärare åtnjuta kontant aflöning af statsmedel, och således nådåret innebär ett af statsmedel den afidne lärarens enka och barn lemnadt understöd, vore det, enligt Utskottets åsigt, synnerligen oegentligt, att ett sådant understöd skulle fortfarande utgå på samma gång staten lemnade bidrag till en för samma personer afsedd pensionskassa. Det skäl, som för bibehållande af presterskapets nådårsrätt kan hembetas derifrån att de äro med boställen försedde, förefinnes icke i afseende på elementarlärare, hvarförutan för tillsättande af dylika lärareplatser icke erfordras den långa tid, som under nuvarande förhållande åtgår för besättande af en presterlig beställning. Oberäknadt afhjelpandet af den olägenhet, som för undervisningen måste uppstå derigenom, att lärarebeställningar måste under nådår uppehållas på förordnande, skulle det uppenbarligen vara vida redigare, att det bidrag af allmänna medel, som må för elementarlärares enkor och barn finnas erforderligt, lemnades under *en* form och med ett till siffran bestämdt belopp. I sådant hänseende vore det, enligt Utskottets åsigt, mest lämpligt om, emot det att elementarlärarne frånträdde den dem genom presterskapets privilegier tillförsäkrade rätt till nådår, staten lemnade det bidrag, som funnes erforderligt för bemålde lärares inträde i civil-statens pensionsinrättning, der dymedelst jemväl deras enkor och barn erhöle pensionsrätt. Då elementarlärarne numera äro så väl i afseende på aflöningsförhållanden som i fråga om pensionsrätt likställde med civile tjenstemän i allmänhet, synes någon giltig anledning icke förefinnas, hvarföre en enke- och pupillkassa för bemålde lärare företrädesvis skulle med en dylik, för presterskapet afsedd anstalt förenas. Härförutan har Utskottet ansett sig böra fästa uppmärksamhet derå, hurusom billigheten synes fordra, att elementarlärares rätt till delaktighet i förenämnda pensionsinrättning icke göres beroende deraf, huruvida de ega presterlig tjensteårsberäkning, utan torde de s. k. öfningslärarne böra blifva uti ifrågavarande hänseende med de öfrige lärarne likställde.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer Utskottet:

a) att Riksdagen må medgifva, att till bildande af en pen-

sionskassa för enkor och barn efter prester, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med komiterades af Kyrkomötet godkända förslag, anslås dels tre fjerdedelar af emeritikassornas behållning, med skyldighet för pensionskassan att ansvara för motsvarande andel af de förbindelser, hvori emeritikassorna för närvarande håfta, dels ett års behållen inkomst af hvarje presterlig beställning i riket, hvilken inkomst i allmänhet bör utfalla då en viss beställning första gången efter pensionsreglementets fastställande varder ledig, dels ock all behållen inkomst vid prestsyssla, hvilken i följd af tvist eller annan omständighet kommer att stå ledig utöfver den lagliga tillträdestiden, äfvensom vederlag under extra nådår — allt under vilkor att, så snart pensionerna kunna med fulla beräknade beloppet utgå, extra nådår icke vidare må kunna beviljas; och

b) att Riksdagen, jemte afslag å Kongl. Maj:ts nu gjorda nådiga framställning om bidrag af statsmedel till en pensionsfond för elementarlärarnes enkor och barn, må i underdånighet förklara, att, för den händelse bemälda lärare fråntråda den genom presterskapets privilegier deras enkor och barn tillförsäkrade nådårsrätt, Riksdagen är benägen att till Civilstatens pensionsinrättning lemna af statsmedel det bidrag, som utöfver den återstående delen af emeritikassorna må vara för elementarlärarnes äfvensom de s. k. öfningslärarnes inträde i nämnda pensionsanstalt erforderligt, dels ock i underdånighet anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes, efter vederbörandes hörande och ärendets utredning i öfrigt, till Riksdagen göra den förnyade framställning i ämnet, hvartill förhållandena må finnas föranleda.

Stockholm den 8 Maj 1874.

På Stats-Utskottets vägnar:

Arvid Fr:son Posse.

Reservation:

Vid 2:dra punkten mom. a. (angående presterskapets enke- och pupillkassa) af Herr *Liss Olof Larsson*.
